

Bursa Sanayi Özel İhtisas Komisyonu Toplantısı Raporu Otomotiv Sektörü

30.05.2013

Merinos Atatürk Kültür ve Kongre Merkezi



Bu raporun içeriği Özel İhtisas Komisyonu toplantılarında belirtilen görüş ve düşünceler ile oluşturulmuş olup Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bursa Sanayi Özel İhtisas Komisyonu Toplantısı Raporu

Bursa Eskişehir Bilecik illerini kapsayan TR41 Bölgesi için 2014-2023 Dönemini kapsayan Bölge Planı Çalışmaları kapsamında ajansımız tarafından iller özelinde ve sektörel bazda ihtisas komisyonları oluşturulması planlanmıştır. Kalkınma Bakanlığı tarafından Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'na verilen yetki ile başlatılan bölge planı çalışmaları ile birlikte, bütün bölge illerimizde Sanayi; Turizm; Tarım, Tarıma Dayalı Sanayi ve Ormancılık; Çevre, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Sosyal Yapı, Mekânsal Gelişme ve Erişebilirlik alanlarında 6 ihtisas komisyonu oluşturulmuştur. İlgili alanlarda illerin ve sektörler ülkemizin 2023 vizyonu kapsamında ele alınırken, ortaya konulan sorunların, oluşturulan strateji ve hedeflerin tüm bölgenin ortak ürünü olması amacıyla bölge paydaşlarının bu toplantılara en üst düzeyde katılım sağlaması hedeflenmiştir.

Metodoloji

Katılımcı bir Bölge Planı oluşturulması sürecinde son derece önemli bir görev üstleneceği düşünülen özel ihtisas komisyonları toplantıları Bursa ilinde diğer illerden farklı olarak 2 oturum üzerinden gerçekleştirilmiştir. İlk oturumda, Ajans personeli tarafından bölge planı süreci ile ilgili katılımcılara bilgiler verilmiş; toplantıların amaç ve yöntemi hakkında açıklamalar yapılmıştır. Bursa ili özelinde genel sanayi sektörüne ait bilgiler yanında daha spesifik öncü sektörlerin genel durumları, ildeki ar-ge ve inovasyon altyapısı, üniversite-sanayi işbirliği, üniversitelerin rekabetçilik düzeyleri, fikri mülkiyet haklarında ilin diğer illerle olan rekabeti, sektörel anlamda ihracat eğilimleri ve istihdam yapıları, ilin mesleki ve teknik eğitim düzeyleri ile ilgili özet bilgiler katılımcılara sunulmuştur.

Özel sektör, çatı kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının beraber olarak katıldığı ilk oturumun ardından toplantının ikinci aşamasında da sektörel özelinde davet edilmiş katılımcılar, farklı çalışma grupları oluşturularak sektör özelinde daha detaylı fikir belirtme fırsatını yakalamışlardır. İkinci oturumda sektörel strateji ve eğilimlerin ortaya konulması amaçlanırken, görüş ve önerilerin belli bir çerçevede tartışılmasına özen gösterilmiştir. Bu çerçevede, ajans tarafından bölge planına altlık olması bakımından daha önceden hazırlanan soruların, sektörel odak toplantılara yön vermesi amaçlanmıştır. Sektörlerin değerlendirilmesi, mevcut sorunların ortaya konularak çözüm önerilerinin ortaya konulması, sektörlerin daha rekabetçi bir yapıya kavuşabilmesi için ön plana çıkan temel hususlar ile devlet teşvik ve destek mekanizmalarının nasıl yönlendirilebileceği ele alınan başlıca konulardır. Ayrıca, sektörel bazda ortaya konulan 2023 Türkiye İhracat Stratejisi'ndeki ihracat hedeflerinin Bursa özelinde ne derece ulaşılabileceği de katılımcıların üzerinde durulması istenen başlıca konular arasından yer almıştır. Toplantıyı yönlendirme açısından katılımcılara yöneltilen sorular:

1. *Otomotiv Sektörünün mevcut durumda hangi kapsamda değerlendirilmesi uygun olur? (Rekabet gücü yüksek, kendi dinamikleri ile gelişen, dönüşüm ihtiyacı olan, ...)*
2. *Sektördeki işletme yapısı nasıldır? Sektörün kronikleşmiş belli başlı sorunları var mıdır? Bunlara nasıl müdahale edilmelidir? Otomotiv Sektörüne yönelik uygulanması gereken stratejilerde hangi hususların ön planda tutulması gereklidir?*
3. *Sektörde işletmeler/kurumlar arası işbirliği derecesi hangi düzeydedir? İşbirliğinin artırılması için hangi alanlara öncelik verilmelidir?*
4. *Sektörün il/bölge bazında 2023 vizyonunu nasıl özetleyebiliriz? Bölge/il bazında hedeflerimiz nelerdir?*

5. *Sektör özelinde teşvik ve destek mekanizmaları ne derece yeterlidir? Sektörün devlet destekleri ve diğer teşvikler konularında beklentileri nelerdir?*

olarak belirlenmiştir.

Otomotiv sektörü Bursa ilinde kayıtlı istihdam açısından en fazla iş olanağı sağlayan sektörlerden olması ve il ihracat rakamlarında ilk sırada olması sebebiyle önemli bir konuma sahiptir. İl ve aynı zamanda ülke genelinde de kritik önem arz eden bu sektör, 2009 yılındaki global problemler haricinde sürekli gelişmesini sürdürmüştür. İlde otomobil, kamyonet, kamyon ve minibüs üretimi yapan ana sanayi firmaları bulunmakta, ayrıca, ihracat yapabilen birçok yan sanayi firması tarafından motorlu kara taşıtları için çok sayıda parça ve aksesuar imalatı da yapılmaktadır.

Dünya ve Türkiye pazarı değerlendirildiğinde, Bursa otomotiv sektörünün gelişmesini sürdürebilmesi ve rekabet gücünü koruması için, firmaların tasarım ve inovasyon kapasitelerini arttırması gerektiği bütün katılımcılar tarafından özellikle vurgulanmış, sektörün katma değerini arttırıcı faaliyetlere yönelmesi konusunda hemfikir olunmuştur. Cari açığı azaltma odaklı Türkiye'nin yeni ekonomi politikası çerçevesinde Bursa'nın otomotiv sektörü ihracatını arttırmak, özellikle aramal ithalatını azaltmak ve bölgede kalan katma değeri arttırmak hem sektörün hem de ülkenin rekabet gücünü arttıracaktır. Özellikle ana sanayilerin yeni proje geliştirme süreçlerine yan sanayi firmalarını daha fazla dahil etmesi bu sürece katkıda bulunacaktır. Bunun yanı sıra sektörün rekabet avantajına katkıda bulunan işgücü maliyetlerinin son dönemlerde Avrupa ortalamalarına yaklaşıyor olması bir risk teşkil etmektedir.

Katılımcıların belirttikleri görüşler dikkate alındığında, genel hatları ile sektörün güçlü-zayıf yanları ile fırsatları ve maruz kaldığı tehditler sınıflandırılmıştır.

Zayıf Yönler

- Meslek lisesi mezunları yeterli kalitede yetişmiyor
- Motor, aktarma organları ve elektronik parçalarda özgün yerli tasarım eksikliği
- Taşıt araçları satışlarındaki vergi yükünün yüksekliği
- MTV'nin aracın yaşına bağlı olarak azalması
- Akaryakıt üzerindeki vergi yükünün yüksekliği
- İşbirliği kültürünün yeterli seviyede olmaması

Güçlü Yönler

- Lojistik konum, pazara yakınlık
- Güçlü tedarik zinciri
- Kalifiye işgücü
- Artan Ar-Ge merkezi sayısı
- Esneklik, talep değişikliklerine hızlı tepki verebilme
- Teknik ve ticari beceri düzeyi (know-how)

Tehditler

- Avrupa'dan gelecek yeni proje kararlarında siyasi baskıların olması
- Ar-Ge merkezlerindeki ağırlaştırılan bürokratik süreçler
- İşgücü maliyetlerindeki avantaj gittikçe azalması
- Orta Avrupa ülkelerinin daha rekabetçi konuma gelmesi
- İyi mühendislerin Bursa dışına çıkması

Fırsatlar

- Otomotiv mühendisliği lisans ve yüksek lisans mezun vermeye başlaması
- Sektör için ortaya konulan öncelikli stratejiler
- Ar-ge teşvikleri, Santez vb. programlar
- Yeni teknolojilerin sürekli gelişiyor olması

Kümelenme

1. Sektörde rekabet için dayanışma kavramının ön plana çıkarıldığı işbirliği uygulamalarının “işgücü-enerji-sinerji” bağlamında geliştirilmesi
2. Tedarikçi ile ana firmaları ve satıcıları birleştiren yapıların ve kümeleşmelerin kurularak üretimde maliyetlerin düşürülmesi yanında verimlilik artış çalışmalarının yapılması
3. Firmaların işbirliği içinde ortak satın alma, ortak lojistik, ortak tasarım ve enerji verimliliğine yönelik çalışmaların desteklenmesi
4. Sektörde faaliyet gösteren işletmelerin işbirliği içinde ortak strateji geliştirerek pazar alanlarını genişletmesi
5. Potansiyeli olan özellikli alanlarda kümelenmeye ivme kazandıracak, işbirliği ve organizasyonların desteklenmesi

Ar-Ge İnovasyon

1. Araç içindeki elektronik aksam kullanım oranı artmaktadır, buna yönelik araştırma geliştirme faaliyetleri yapılması
2. Dünya çapında araç ağırlığını hafifletme amaçlı malzeme ve metot geliştirme çalışmaları sürüyor buna yönelik araştırma geliştirme faaliyetleri yapılması
3. Savunma sanayi sürekli gelişen ve önem kazanan katma değerli bir sektör, otomotiv tecrübesi bu sektöre yönlendirilmeli
4. Otomotiv test merkezinin sektörün ihtiyaçlara uygun olarak Bursa’da yapılması
5. Üniversite ve özel sektör arasında sektörün ihtiyaçlarına yönelik ortak projelerin uygulanması
6. Enerji verimliliği konusunda sektöre ve işletmelere özgü ihtiyaçların belirlenmesi, bu çalışmaların desteklenerek iyi uygulama örneklerinin sektörde faaliyet gösteren işletmelere tanıtılması
7. Markalaşma ve tasarım faaliyetlerinin desteklenmesi, ana sanayi-yan sanayi işbirliğini artırıcı ortak teknoloji ve tasarım geliştirme merkezlerinin kurulması ve geliştirilmesi

Altyapı ve kurumsal düzenlemeler

1. Meslek liselerinde otomotive yönelik uygulamalı teknik eğitimler yapılarak kapasite arttırılmalı
2. Otomotiv mühendisliği bölümünde sektörün ihtiyaçlarına yönelik eğitimlerin yapılması
3. Sektöre girdi olan ithal malzemelerin yerli üretim potansiyelinin belirlenmesi ve yerli üretim için teşvik mekanizmalarının oluşturulması
4. Sektörün Bursa’da yoğunlaşmış olmasını fırsata çevirebilmek amacıyla küme yapılarının geliştirilmesi ve desteklenmesi

Otomotiv sektörü toplantısında ele alınan başlıca konulardan biri de ülkemizin sektörel bazda belirlemiş olduğu 2023 yılı ihracat hedeflerinin il bazında ne kadarının yakalanabileceğidir. 2012 yılında ilgili alt sektörler ayrımında Bursa ilin ülke içindeki sektör payları alınarak, 2023 yılı ülke hedefleri ile kıyaslanmıştır. Dolayısı ile 2012 yılındaki sektör payları aynı şekilde devam ettiği

varsayımında ilin ihracat hedeflerinin en az ne olması gerektiği ile ilgili olarak genel hesaplamalar yapılarak toplantıda katılımcılar ile paylaşılmıştır.

		2012	TR İçindeki Pay	2023 Hedefi
BURSA	Taşıt Araçları ve Yan Sanayi	7.113.668	37,32%	27.986.841
TÜRKİYE	Taşıt Araçları ve Yan Sanayi	19.063.427		75.000.000

İlgili veriler Bin \$ cinsindedir

İlgili katılımcılar, mevcut haliyle sektörün il bazında ortaya konan bu hedeflere ulaşmasının mevcut büyüme oranları ile çok zor olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle ana sanayilerde yakın zamanda ciddi bir kapasite artışı beklenmediği, ancak yeni yatırımların(otomobil fabrikası, motor veya elektrik aksamalara yönelik yatırımlar) yapılması durumunda ortaya konulan ihracat hedeflerine ulaşabileceği belirtilmiştir.

Ek1. Katılımcı Listesi

Aşağıda isimleri belirtilen sektör temsilcileri Özel İhtisas Komisyonu Üyesi sıfatıyla toplantıya katılarak görüş, tespit ve önerileriyle komisyon çalışmasına katkıda bulunmuşlardır. Toplantıda Bursa otomotiv sektöründeki eğilimler, tespit edilen güçlü ve zayıf yönler, fırsat ve tehditler ile öncelik ve stratejiler Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından kaydedilip derlenmiş olup ifadelerin içeriği katılımcıların bakış açısını yansıtmaktadır.

Katılımcı Adı-Soyadı	Kurum/Firma
Mutlu Olağaner	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği Bursa Şubesi (MÜSİAD)
Mehmet Koçer	Nilüfer Organize Sanayi Bölgesi (NOSAB)
Aykut Kırılancı	B.P.O. (B.PLAS - PLASTIC OMNIUM) Otomotiv Metal ve Plastik Yan Sanayi A.Ş
Necip Ceylan	Beyçelik Gestamp Kalıp ve Oto Yan Sanayi Pazarlama ve Ticaret A. Ş
Tayfun Sığırtmaç	Coşkunöz Metal Form
Bülent Doğruyol	Aunde Teknik Tekstil Sanayi
Mehmet Gökçedağlıoğlu	ERMETAL
Erhan Küçüksüleymanoğlu	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A. Ş
Hakan Tandoğdu	Oyak Renault
Ali Yazıcıoğlu	Bursa Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş (BUSEB)
Ali Uyar	Leoni Kablo ve Teknolojileri San. veTic. Ltd.Şti
İsmail emre Kırımlı	MAJOR SKT Oto Donanım Sanayi ve Ticaret A.Ş
Erol Solmaz	Uludağ Üniversitesi

Not: Katılımcılar soyadına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.